

On the Sly

"On the sly" är en poetisk, filosofisk och rätt märkvärdig film om sexåriga Cathy som känner sig osynlig inför sina föräldrar. För att testa deras kärlek bestämmer hon sig för att försvinna när familjen är på landet över helgen. Under några ensamma dygn i skogen utmanar hon sig själv och sina föräldrar innan de till slut återförenas. Några magiska frön bidrar till att ge denna filmiska barnmonolog ett sagans skimmer men visar också på ett barns handfasta förmåga att klara sig själv.

Rekommenderad från åk 2

EN FILMHANDLEDNING AV
LOUISE LAGERSTRÖM

Handling

Det är fredag kväll och sexåriga Cathy lämnar Paris tillsammans med sin pappa och mamma för att åka till deras hus på landet. Egentligen hade hon hellre stannat hemma. Det känns ändå inte som om föräldrarna ser henne. Skulle de ens upptäcka om hon plötsligt försvann ur baksätet?

Väl ute i det gröna blir det som hon befarat. Hon verkar mest vara till besvär. Mamman och pappan föredrar att göra sina sysslor på egen hand utan ett distraherande barn. Men Cathy lyckas smita med när mamman åker för

att köpa grönsaker på en granngård, och får då några små frön av bonden som berättar att de är magiska. Hon planterar dem omsorgsfullt en bit in i skogen och väntar otåligt på att något spännande ska ske. Dessvärre kör pappan över hennes groende frön med gräsklipparen och hon ger dem en hedervärd begravning.

När det är dags att återvända till Paris stannar Cathy kvar utan att föräldrarna tycks ta någon notis. De återvänder visserligen efter en stund för att leta men hittar henne inte, och hon spenderar natten i en liten hundkoja på tomten.

Det enorma huset känns inte på något sätt hemtrevligt längre och hon bestämmer sig för att bege sig in i skogen. Både polisen och pappan söker förgäves och det upprättas till och med en skallgångskedja. Men Cathy har gjort sitt bästa för att sopa igen spåren efter sig.

I naturen kan hon känna sig säker och hon anpassar sig efter bästa förmåga. Som sällskap har hon en liten fisk som hon har fångat och bär med sig i en hink. Hon drar sig längre och längre bort från huset och bygger en koja av grenar och granris där hon övernattar även om alla främmande ljud i skogen håller henne vaken. Till frukost äter hon några dagmaskar som hon generöst också erbjuder sin fiskvän. För att inte gå vilse binder hon trådar på grenar som leder till hennes lilla läger. Inte ens ett ordentligt oväder får henne på dåligt humör.

Den lilla fisken släpper hon ner i ett vattendrag för att ge den bättre simutrymme men hon återfinner den aldrig. Istället dyker en ny bekantskap upp i form av en stor hund

som till en början verkar skräckinjagande, men snart visar sig vara en snäll och sällskaplig vakthund.

Cathy ser sin pappa vandra omkring vid huset men tänker inte ge sig till känna. Plötsligt får hon syn på en röd tråd som hon följer fram till vägen som i sin tur leder hem. Till hennes förvåning har någon skött om och vattnat hennes frön som nu spirar ur marken, gröna och friska.

Och nu verkar hennes pappas ögon plötsligt ha öppnats. Både för frönas magi och för sin egen dotter. I ett sista test kollar hon om han kommer stanna bilen för att plocka upp henne innan han åker därifrån. Det gör han och Cathy kliver in i baksätet och följer med hem till stan.

Som om jag inte fanns - det osynliga barnet

”När jag är med är det som om jag inte fanns.”

Cathy är enda barnet men är övertygad om att hon inte syns för sina föräldrar. Hon sitter ensam i baksätet med sina tankar och sitt Nintendo med en allt starkare känsla av att bokstavligen vara osynlig. Och ur hennes perspektiv är det verkligen som om hon var det. Föräldrarna ignorerar att hon inte sitter med vid matbordet och de väljer att göra alla sysslor utan henne. Hon går och lägger sig själv, fast hon längtar efter att hennes pappa ska komma och kittla henne så hon dör av skratt. Om jag skulle försvinna, skulle det förändra något?, frågar hon sig. Det som först är ett litet tankeexperiment under bilresan blir plötsligt ett verkligt infall. Cathy bestämmer sig helt sonika för att försvinna på riktigt. Stanna kvar på landet ensam när föräldrarna åker tillbaka till staden.

Cathy finns men syns inte. Visserligen visar föräldrarna viss omsorg såtillvida att de vill att hon ska vara varm, hel och ren. Men hennes närvaro verkar mest vara en komplikation. Om hon är ute blir hon smutsig. Följer hon med och fiskar förstör hon fiskelyckan genom att vara för livlig och pratsam. Ofta ropar hon efter dem som ut i tomma luften, mamma!, pappa! Men de verkar fullständigt uppslukade av sina göromål och glider undan.

• På vilket sätt beskriver filmen Cathys osynlighet? Hur förändras pappan och hans förmåga att se både naturens

magi och sin egen dotter? Att känna sig osynlig är något Cathy delar med många barn mer eller mindre. Kan ni beskriva känslan av att inte bli sedd av sina föräldrar? I vilka sammanhang kan det uppstå? Finns det en skillnad på känslan av att inte synas, och när det verkligen är så? Hur tycker ni att föräldrar bäst kan visa att de ser sina barn?

- Många föräldrar är precis som Cathys hårt arbetande med en stressig vardag. Något som påverkar deras förhållande till sina barn. Det talas om livspussel som inte går ihop och längtan efter kvalitetstid. Detta är inte helt lätt för ett barn att överblicka och förstå. Liksom det kan vara svårt att vara en närvarande förälder. Även när vuxna finns vid barnets sida kan de förefalla upptagna med tankar på jobbet, ekonomin eller den allmänna tidsbristen. Kan det finnas något försvar för Cathys föräldrars oförmåga att se henne? Hur märker ni när era föräldrar inte känns närvarande? Tycker ni att det finns något som kan kallas kvalitetstid? Vad är det enligt er?

Titta på mig!, är nog en av de tidigaste uppmaningarna och vädjanden som ett barn har till sina föräldrar. Att bli bekräftad och känna att man är betydelsefull är grundläggande för att växa och utvecklas. De skulle nog vara mycket gladare om jag inte fanns, tänker Cathy högt och ensam i skogen verkar hon nästan beredd att försvinna för alltid, dö på riktigt.

- Små barn brukar fråga sina föräldrar hur mycket de är värda. Är jag värd mer än tusen miljoners, miljarder? Ett försök att få svar på frågan om man är viktig? Är jag ovärderlig eller utbytbar? Hur tänker ni kring dessa frågor? Hur känner man sig värdefull? Och hur visar man att man tycker någon annan är det?

- När Cathy bestämmer sig för att försvinna är detta det yttersta testet för att utmana sina föräldrar. Och att rymma är nog något som de flesta barn hotar sina föräldrar med någon gång. Känner ni igen den situationen? Har ni själva tagit till rymningsknepet någon gång? Berätta för

varandra? Vad vill man uppnå med denna milda form av utpressning? Hur förväntar sig Cathy att hennes föräldrar ska reagera?

Barnets perspektiv mot vuxenvärlden

”On the Sly” är en film berättad ur ett barns perspektiv genom ett barns inre röst. En slags monolog av tankar. Cathy beskriver hur hon upplever sig själv och sin plats i tillvaron och ställer frågor kring varför saker är som de är?

Hennes föräldrar skildras så som hon upplever dem och rent filmiskt blir de två flyktiga gestalter vars ansikten vi aldrig ser. Bildmässigt är deras kroppar reducerade till ryggtaflor, fötter eller suddiga siluetter i bakgrunden. Ibland är de bara handen som ringer in till middag i en liten klocka. Om de nu inte ser henne, så är hon en desto noggrannare iakttagare av dem. Hon har blivit fena på att uttolka deras ansiktsuttryck, se vad de känner och tänker och förutse deras handlingar. Som under bilresan när hon betraktar sin pappas allt rödare öron då han snart kommer att trycka på gaspedalen och i förskott oroas för att få böter.

- Redan i anslaget anläggs Cathys perspektiv och behålls sedan konsekvent filmen igenom. Hennes tankar och betraktande av sig själv i förhållande till föräldrarna och vuxenvärlden. Men också det rent filmiska – kamerans låga vinkel i förhållande till omgivningarna och de vuxna – förstärker detta. Fundera över vilka medel filmen använder för att visa att detta är ett barnperspektiv. Hur skildras de vuxna? Hur blir upplevelsen av föräldrarna med denna blick?

För barnets bästa?

För barnets bästa är ett begrepp vi hör talas om på olika nivåer. I allt från FN:s barnkonvention om barns rättigheter, till vårdnadstvister, asylärenden och sociala omhändertaganden. Men framförallt i rent vardagliga frågor inom familjen.

Cathys frågor är enkla och naiva, men också insiktsfulla. Varför ska de egentligen åka till landet? Mamma är trött och pappa stressad. Men varför ska hon med när hon till mammans förtret bara blir smutsig om hon är ute i regnet? Det som hennes föräldrar tycker är bra för henne är kanske inte det hon själv tycker är bra.

Cathys tillvaro, liksom många andra sexåringars, handlar mycket om förmaningar. Lek inte med tändstickor, använd inte farliga verktyg eller stå inte för nära vattnet. Förmaningar som ges i bästa välmening. Men ibland kan de liksom i Cathys fall begränsa livet och göra att man inte vågar eller tror sig kunna nästan något alls.

- Landet med sin friska luft är bra för Cathy anser föräldrarna. Liksom att de månar om att hon ska vara hel, ren och torr och alltid sitta väl bältrad i bilen. Men hur vet de vad som är bra för mig, tänker hon. De tittar ju aldrig i mitt ansikte? Vad tror ni hon menar med det? Hur tänker ni kring föräldrars vana att ofta säga att de bara vill ert bästa? Känns det som en förevändning för att barn skall lyda, eller är det så att de verkligen vet bäst. Hur definierar ni ”barnets bästa”? I vilka lägen uppstår diskussioner kring detta hemma hos er?

- När Cathy blir ensam i huset tvingas hon göra många saker hon inte gör när mamma och pappa är med. Som att tända tändstickor, öppna konserverburkar eller helt enkelt

klara sig själv. Något hon visar sig hantera riktigt bra. Hur visar filmen på barnets förmåga och kompetens att klara sig själv?

Filmisk poesi och naturens magi

"On the Sly" är en liten originell film för barn, om ett barn. En berättelse som i anslaget sätter en poetisk, drömsk ton till en högst vardaglig bilresa. Utanför bilfönstret syns det mörka Paris med gatlykter som ger ett gyllene sken, medan regnet som genom ett kalejdoskop skapar en lätt förvrängd bild av verkligheten. Intryck som sätter igång hennes filosofiska funderingar.

Ute på landet blir det tydligt att Cathy föredrar att stanna ute i naturen och första natten tillbringar hon i en hundkoja istället för i det mörklagda kalla huset som bara skrämmer henne. Snart har hon vandrat längre in i skogen och känner sig trots alla ovana ljud märkligt trygg. Hon anpassar sig, bygger en koja, äter vad hon hittar på marken och tvättar sig i en spann. I naturen möter hon också flera djur. En liten fisk som blir en vän, inte mat. En igelkott som hon hjälper över vägen och inte minst hunden som blir ett sällskap och ett vakande öga.

- De flesta barn har väl suttit i baksätet på en bil, på ett tåg eller blickat ut genom ett flygplansfönster och låtit tankarna sväva. En lång resa är ofta perfekt för tankar, drömmar och fantasier. Kanske betraktar man det som passerar utanför och undrar vem som bor i alla husen. Eller så funderar man kanske över livet och vem man egentligen är. Hur upplever ni filmens bilsce? Vilka känslor väcker den hos er? Vad brukar ni tänka när ni är ute och reser?

- Skogen framstår i filmen som en trygg och säker plats där Cathy trots mörker, kyla och regn finner sig väl till rätta. Där kan hon påta i jorden, smutsa ner sig och röra sig fritt. Leva något av ett Robinson Crusoe-liv. Fundera över varför hon föredrar att vara där ute istället för i huset. Hur känner ni själva för naturen och skogen? Är det en trygg plats för er eller snarare något lite skrämmande?

- Filmen närmar sig naturen med nyfikenhet för allt levande. Cathy bryr sig om varje skalbagge, nyckelpiga eller fjäril och ser det som sin uppgift att hjälpa djur på drift liksom hon vårdar sina frön som vore de små barn. På vilket sätt hanterar hon att vara ensam i skogen? På vilket sätt identifierar hon sig med djuren och visar dem respekt? Hur förhåller ni er själva till vilda djur och natur?

- Cathy framstår som ett naturbarn med blick för det som den moderna stressade människan glömt bort eller inte längre förmår se. I kontrast mot sina föräldrar visar hon omvårdnad, tålamod och empati. På vilket sätt framstår Cathy som ett barn av naturen? Vad kan hon lära sina föräldrar?

- Magiska frön är en ingrediens vi känner igen från sagor som "Jack och bönstjälken", några av Hayao Miyazakis filmer, Astrid Lindgrens "Mirabell" eller det dataanimerade filmäventyret "Mästerkatten". Vad betyder de magiska fröna för Cathy? Vilken roll kommer de att spela i återföreningen med pappan?

Dröm eller verklighet. Filmen rymmer en stor portion mystik och en del av det vi ser sker kanske inte på riktigt utan utspelar sig i Cathys fantasi. När det verkliga balanserar mot det överkliga kan det uppstå en spänning och det är inte alltid nödvändigt att förstå allt i en film. Dessutom kan vi förstå eller tolka, det vill säga avläsa, utifrån våra egna olika erfarenheter.

- Den stora hunden, till exempel, kan betyda olika saker. Liknar den inte lite en varg med sin rovdjursblick? Den franska originaltiteln "À pas de Loup" betyder ungefär 'smyga på' men också "i vargens steg" eller "som en varg", vilket skulle kunna antyda en sådan koppling. Men hunden är också en lurvig trevlig jucke som söker en människa att vara trogen. Vilka associationer ger hunden er? Vad kan den symbolisera tror ni? Hur upplever ni den mystiska sidan av filmen? Vad är mer realistiskt och vad känns som Cathys inre bilder? Med tanke på att filmen skildras så subjektivt, är det hela kanske bara en dröm?

Produktionsuppgifter

Frankrike/Belgien 2011

Originaltitel: À pas de Loup

Producent: Yves Ringer & Antoine Simkine

Manus: Olivier Ringer & Yves Ringer

Regi, foto & klippning: Olivier Ringer

Originalmusik: Bruno Alexiu

Roller

Cathy – Wynona Ringer

Tekniska uppgifter

Speltid: 73 minuter

Format: DCP, TViX, dvd

Censur: Barn tillåten

Svensk premiär: 14 mars 2012

Distribution

Biografcentralen, Jens Lanestrand, tel 08 515 140 30, 0761 99 33 80. Filmerna kan ses på Biografcentralens hemsida i sin helhet för skolbioarrangörer, lösenord fås via info@biografcentralen.se

Redaktion

Andreas Hoffsten, Film & samhälle, Svenska Filminstitutet, november 2012